

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus III. De Interpretatione privilegii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

ex cit. c. si motu proprio, si ve præcesserit supplicatio, sed defectuosa, & non omnem exprimens veritatem, quæ si fuisset cognita, privilegium à Principe concessum non fuisset: quia per clausulam ex motu proprio censetur Princeps supplere velle defectum ex parte informationis diminuta. Ita Palao & Sanch citati. Salmant. n. 41.

Erit tamen privilegium ex motu proprio invalidum, si huic causam dedit error causæ finalis, ut si falsa causa exprimitur in supplicatione; non enim Princeps intendit concedere privilegium, nisi subsistente causâ, à qua finaliter movetur. Rursus invalidatur motus proprius, si concedatur inhabili, non prius obtentâ dispensatione: vel si sit contra consuetudinem, ac legem particularem. Ita Suarez cit. c. 12. n. 14. Menoch. l. 2. de arbit. centur. 3. casu 201. n. 80. Sanchez, Palao, Laymann citati.

19. Clausula ex certa scientia, & plenitudine potestatis, addi solent in confirmatione privilegii jam antè concessi, eumque habent effectum, ut novum addant robur, valorem & solemnitatem privilegio, si illud fortè imminutum, revocatum, vel alio modo fuisset extingendum; quod non efficit confirmatio privilegii expedita in forma communi; hæc enim relinquit privilegium in antiquo suo statu, utpote non supponens Pontificem de negotio plene informatum: cum contra in con-

firmatione ex certa scientia Sum. Pont. præsumatur procedere ex plena notitia negotii.

Dixi. Si illud fortè imminutum, &c. nam si privilegium, quod confirmatur, ab initio fuit invalidum, subrepticium, per sequentem confirmationem ejusmodi clausulis munitam non convalidatur, nisi expresse inferatur. Non obstante falsitate, & subreptione.

Clausula adjuncta in confirmatione, vel communicatione privilegiorum: quatenus SS. Canonibus & Decretis Concilii Tridentini non adversantur, accipienda est collectivè, ita, ut sub nomine SS. Canonum non veniant inserti in Corpore Juris, sed in ipso Concilio Tridentino, uti cum Barbosa in Tract. de Claus. 124. n. 2. docet Reding de privilegiis q. 18. a. 2. contrav. 3. n. 8. Si verò habeatur clausula: Dummodo decretis Concilii Tridentini contraria non sint; illa solum excepta censentur, quæ decretis Tridentini specialiter, & per clausulam, non obstantibus privilegiis, sunt contraria, cætera vero in suo vigore relicta censentur, uti est privilegium suscipiendi SS. Ordines extra tempora, quod per Trident. Sess. 13. de Reformatione c. 8. non est sublatum, probant Emmanuel Rodriq Reg. qq. to. 1. q. 8. n. 6. & 7. Palao n. 9. Petfchacher a. 2. in fine.

Plures alias Rescriptorum clausulas, earumque effectus vide apud Canonistas ad Tir. de Rescriptis, quò pertinent, & Salmantic. hic c. 1. p. 4.

ARTICULUS III. De Interpretatione privilegii.

SUMMARI A.

1. Regule pro faciendâ interpretatione privilegiorum.
2. Quis habeat facultatem privilegia doctrinaliter, vel authenticè interpretandi.
3. Privilegium contra jus commune regulariter est strictè interpretationis.
4. Uti & privilegium contra specialem consuetudinem, & jus particulare.
5. Excipiuntur primò privilegia in favorem cause piæ.
6. Secundo inserta corpori Juris.
7. Tertiò privilegia ex motu proprio, vel ex certa scientia.
8. Privilegium contra jus tertii strictè interpretandum.
9. Nisi per talem interpretationem redderetur inutile.
10. Privilegium nemini præjudiciosum est ample interpretationis.
11. Potestas dispensandi indefinitè concessa est ample interpretationis.
12. Diversitas inter actum & potestatem dispensandi.
13. Potestas Episcopis per Tridentinum concessa est lata interpretationis.
14. Potestas eligendi Confessarium aliquando lata;
15. Aliquando est strictè interpretationis.
16. Privilegia Religiosorum ordinariè sunt ample interpretationis.

§. I.

A quo & quomodo faciendâ privilegii interpretatio?

Cum privilegium sit quadam privata lex, & in pluribus legem imitetur, ideo multa, quæ prius de Legum interpretatione dixi, etiam privilegiis sunt accomodanda. Ideoque primò: Tunc solum datur interpretatio privilegii, quando verba & tenor privilegii intentionem privilegiantis non satis dilucidè proponit. Secundo: Sicuti lex est interpretanda, ne reddatur inutilis. l. non dubium C. de LL. sic & privilegium nec dici potest privilegium, quod nihil operatur, nihilque concedit præter id, quod prius jure concessum est. c. si Papa. de privileg. in 6. c. Ab. 25. de V. S. Tertiò: Ubi lex non distinguit, neque nos debemus distinguere. l. non distinguimus. ff. de rescriptis arbit. c. quia circa. 22. de Privilegiis. Idem dicendum de privilegio. Quarto: Sicuti lex non includit, ad quod mens & ratio Authoris se non extendit. l. cum prætor. §. dolo. ff. de legatis, sic verba privilegii sunt interpretanda juxta intentionem concedentis. Et quintò, cum concedens præsumatur se conformare ad mentem & petitionem supplicantis. l. si præses. ff. de pœnis c. cum dilectos. §. ceterum de si. de instrumentorum, ideo privilegia menturam interpretationis etiam accipiunt à mente & precibus supplicantis. Suarez, & Palao citati. Sextò inspicienda materia & motiva concessionis, item pro-

proemium, in quo plerumque intentio Principis exponitur, si fieri possit, consulendus Princeps; demum attendenda proprietates verborum juxta styllum concedentis; nempe si privilegium est Pontificium, juxta styllum curia Romana; si Cæsareum, juxta styllum Curia Cæsareæ. Sanchez, Haunold, Palao, aliique.

2. Causa efficiens interpretationis doctrinalis [suppono ex priori Tractatu aliam esse interpretationem doctrinalem, aliam authenticam] possunt esse viri docti exponentes privilegia secundum jura, & regulas juris. Authenticæ verò nemo nisi Princeps, qui dedit privilegium; ejus quippe est juridicè & authenticè interpretari actum, cujus est condere actum, *l. sacratissime. C. de LL.* unde privilegia à Sum. Pontif. concessa, inferiores Prælati non possunt judicialiter interpretari. Salmanticens. hic cum pluribus à se relatis.

Generalibus tamen Religionum, & respectivè Provincialibus dubia privilegia non tantum doctrinaliter, sed etiam juridicè & authenticè interpretari, concessum esse, ex concessione à Julio II. facta Generali Ordinis Prædicatorum, probant Salmanticenses ibidem num. 75. ubi etiam potestatem limitandi, restringendi, imò etiam pro suis subditis tollendi usum privilegiorum ab Apostolica sede promanantium è Summ. Pontiff. Leonis X. Clementis IV. & Gregorii XIII. concessionibus probant Miranda to. 2. q. 43. a. 4. Lezana to. 1. c. 18. Suarez de Relig. to. 4. tra. 8. l. 2. c. 22. aliique.

§. II.

Quenam privilegia requirant amplam, vel strictam interpretationem?

- Suppositis, quæ in priori articulo dixi de divisione privilegii in favorabile & odiosum:
3. Dicendum primò: Privilegium contra jus commune est regulariter strictè interpretandum, *per c. sanè. & c. porro. de privilegiis.* Ratio est primò: quia quæ parte derogat juri communi, continet dispensationem, quæ est strictæ interpretationis juxta dicta in præcedentibus. Secundò, quia favor communis boni præpoller favori boni particularis: sed jus commune favet bono communi, uti privilegium bono particulari: ergo. Ideo si illegitimo concedatur privilegium ad Ordines suscipiendos, de minoribus Ordinibus accipiendum esse tradit Palao cum Authoribus à se relatis puncto 10. n. 3.
4. Ex quo inferitur, præmissam doctrinam etiam habere locum in privilegio contra specialem consuetudinem, & jus particulare, quando illa juri communi non adversantur: sunt enim instar juris communis, eandemque obtinent efficaciam, adeoque juri specialis privilegii præferri merentur. Dixi tamen, quando juri communi non adversantur: si enim adversantur, tunc privilegiorum lata explicatio favet juri communi, ideoque amplexanda. Salas disp. 20. sect. 10. n. 70. Sanchez. l. 8. disp. 1. n. 12. aliique.
5. Dixi in assertione, *regulariter*: nam excipitur primò privilegium cedens in favorem Religionis, & causæ piæ, tunc enim latè explicandum est,

tamet si aliquo modo deroget juri communi, quia summum jus est, quod pro Religione facit. *l. sumi persone. ff. de Religios. & sumpt. fun.* Ideo privilegia concessa Religiosis, militibus, studiosis sunt amplè interpretationis; interest quippe totius Reipublicæ, Religionis, & boni communis, ut ejusmodi personis faveatur; quæ de causâ licet privilegium concessum filiis familias contra jus commune strictè sit interpretandum; ita ut solum de filiis legitimis intelligatur, *per l. uli. C. de his, qui veniam arat.* accedente tamen favore Religionis & piæ causæ etiam extenditur ad legitimos, prout docent Suarez l. 8. c. 27. n. 7. Salas disp. 17. sect. 6. Palao cit. n. 5.

Excipitur secundò privilegium infernum juri communi, quia tunc non derogat juri communi, sed ipsius partem constituit. Suar. cit. n. 8. unde Sanch. l. 8. de matrim. c. 27. n. 8. & Henricus. l. 7. de Indulgent. c. 22. inferunt, privilegia omnia Religiosis in perpetuum concessa esse latè explicanda non tantum propter favorem Religionis, de quo prius, sed etiam propter perpetuitatem, per quam reputantur, ac si forent corpori juris inserta.

Excipitur tertio privilegium ex motu proprio, vel certâ scientiâ concessum, quod latam petit explicationem, quantumvis juri communi adversetur, tunc quippe est proprium Principis beneficium, ad cujus honoris & auctoritatis favorem pertinet, ut ipsius liberalitas latè explicetur. Suarez cit. n. 8. Sanchez n. 5. & 6. aliique.

Dicendum secundò. Privilegium derogans particulari juri alterius strictam requirit interpretationem, quantum patitur verborum proprietates: quia non præsumitur Princeps velle derogare ejusmodi juri quæsito, nisi illud expresse sit. *l. 2. §. 1. ff. ne quid in loco publico. c. licet in corrigendo de offic. ordin. c. ex tuarum. de auctoritat. & usu pallii. & communi DD.* unde inferitur privilegium concessum ad plura beneficia obtinenda esse interpretandum de beneficiis non curatis, quia cum ferè semper deroget non tantum juri communi, sed etiam juri tertii, strictè est explicandum, nisi aliud exprimat. Sanchez. l. 9. disp. 2. n. 13.

Excipitur, si privilegium per strictiorem interpretationem redderetur inutile: non enim voluntas Principis frustrari debet, juxta dicta in priori §. n. 1.

Dicendum tertio. Privilegium, quod in nullius cedit præjudicium, est amplè interpretandum; nam & est purum beneficium Principis, quod latam petit explicationem. *l. beneficium. ff. de constitut. Princ. & favores sunt ampliandi. ex R. l. 15. in 6.*

§. III.

Corollaria.

Inferes ex dictis primò: potestatem dispensandi & absolvendi à reservatis concessam sine expressione personæ dispensandæ, vel absolvendæ esse latè interpretandum; tum quia talis concessio maxime conducit ad sublevandas multorum necessitates, neque refragatur juri communi; tum quia in nullius cedit præjudicium; sicutum

aliquod esset, tunc esset iudicis ordinarii: sed huius præjudicium non est, cum delegatio ab ipso procedat, ejusque nomine exercentur. Ita communis.

Dixi notanter, *sine expressione* &c. nam si datur pro determinata persona, sive sit in favorem dispensaturi, sive dispensandi, strictè interpretandam esse, probabilius docent Suarez l. 6. de LL. c. 17. n. 7. Sayr. to. 1. c. 11. n. 8. Palaohic puncto 11. n. 5. tunc enim facultas dispensandi censetur virtualiter esse inchoata dispensatio, quæ est strictæ interpretationis.

12. Sed, inquis: Cùm dispensatio sit strictæ interpretationis, cur non & facultas dispensandi, cùm potentia & facultas sit propter actum? Respondeo, dispensationem in particulari esse vulnus legis, ideoque strictè interpretandam; non verò dispensationem in communi, sub qua multæ continentur bono communi, rectæque gubernationi necessariæ. Unde cùm potestas dispensandi absolute data non respiciat aliquam dispensationem determinatè, sed indeterminatè quamcunque utilem & necessariam pro bono communi, ideo est beneficium Reipubl. bonoque communi necessarium, ac proficuum, estque non minus amplè interpretationis, quàm potestas ordinaria dispensandi. Hinc

13. Inferes secundò. Potestatem Episcopis concessam in Trid. Sess. 24. c. 6. de reform. esse latè interpretandam, quia est facultas data indefinitè pro bono communi Ecclesiæ, atque inclusa in corpore Juris. Palao n. 6. cum Sanch. aliisque.

14. Inferes tertio. Potestatem eligendi Confessarium, qui absolvat à reservatis, vel dispenset in

votis, aliisque canonicis impedimentis, concessam per Jubilæum, vel Bullam Cruciatæ, esse latè interpretandam ex duplici causa; primò, quia datur ad bonum commune Ecclesiæ, & subveniendum publicis ipsius necessitatibus, adedque continet favorem Religionis, & piæ causæ. Secundò, quia datur ad obtinendam efficacius Indulgentiam & remissionem peccatorum, quæ est purus favor, nec in juris communis, nec in ullius alterius cedens præjudicium. Ita Suar. l. 6. de Voto c. 16. n. 3. Palao cit. n. 7. Petichacher de Leg. q. 8. n. 6.

Inferes quartò. Potestatem alicui in particulari, & in bonum privatum ipsius concessam, eligendi Confessarium, qui ipsum absolvat à censuris, & casibus reservatis, esse strictè interpretandam, quia continet exceptionem à jure communi, quo omnes alii tenentur pro abolitione accedere iudicem superiorem, neque amplius militat favor boni communis, religionis & piæ causæ. Ita AA. citati.

Inferes quintò. Privilegia Religionum alicui S. Ordini, Provinciæ, Monasterio sive directè sive per communicationem concessa regulariter habere latam interpretationem; quia sunt purus favor, & beneficium Principis, & quidem favor religionis & piæ causæ, quo nulli inferitur injuria, aut præjudicium à Summo Pontifice, uti habet in terminis D. Thomas in 4. dist. 17. q. 3. a. 3. quæstiunc. 5. ad 1. & in opusc. 19. contra impugnatores Religion. c. 4. prope finem, & tenent Palaus tract. 3. disp. 4. puncto 10. n. 6. Azor l. parte 1. 5. c. 23. q. 2. Laymann l. 1. tract. 4. c. 23. n. 6. Bordon. to. 2. resolut. 32. Salmantic. hic puncto 6. n. 86. aliisque complures.

ARTICULUS IV.

De extensione & communicatione privilegiorum.

SUMMARI A.

1. Privilegium non extenditur nisi ad casum formaliter, aut virtualiter expressos.
2. Similitudo, aut paritas rationis, non sufficit ad extensionem.
3. Objectiones solvuntur.
4. Quid sit, & quomodo fiat communicatio privilegiorum?
5. Per communicationem non tribuitur usus, sed jus utendi.
6. Potest extendi ad privilegia concedenda.
7. Clausula restringens quandoque impedit communicationem.
8. Effectus communicationis.
9. Omnes Religiosi Ordines probabiliter communicant in privilegiis.
10. Etiam in concedendis.
11. An privilegium uni Ordini vel loco concessum extendatur ad omnes?
12. Ratio in contrarium.
13. Resolutio cum limitatione.
14. Concessa Officialibus unius ordinis ratione officii communicantur Officialibus alterius Ordinis.
15. Privilegia Prælatorum non sunt communicata inferioribus.
16. Privilegia alicujus Religionis statui adversantia illi non communicantur.
17. Privilegia derogantia juri tertii non communicantur.
18. In communicatione non comprehenduntur gratia prævio examine Cardinalium particulariter concessa.
19. Privilegia Societatis Jesu communicantur sine dependentia à Generali Ordinis.

§. I.

De extensione privilegiorum.

Discendum primò. Privilegium non extenditur, nisi ad casum & personas formaliter, aut virtualiter in privilegio expressos. Ratio est, quòd privilegium unice dependeat à voluntate privilegiantis, quæ non nisi verborum expressione sit manifesta. Unde communiter dicitur, privilegia tantum valere, quantum sonant. Dixi tamen formaliter & virtualiter: nam illa dicimus exprimi virtualiter, sine quibus privilegium inutile redderetur, nullumque commodum afferret privilegiato; cùm igitur Princeps in privilegio inten-